

מינהל וכלכלה

על-פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

נקודות	50	פרק ראשון – מבוא למינהל וכלכלה
נקודות	50	פרק שני – תורת הניהול
נקודות	100	סה"כ

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: 1. ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

2. הקפד לציין במחברת הבחינה את מספר השאלה ואת מספר הסעיף שעליהם אתה משיב.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 6 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון: מבוא למינהל וכלכלה (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 1-8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

מבוא לכלכלה

שאלה 1

אור הזמין את חבריו לעזור למשפחתו בקטיף תפוחים. החברים הגיעו לעזור. מדי יום הצטרפו חברים נוספים. אור שם לב שבהתחלה, עם כל חבר שהצטרף, כמות התפוחים שנקטפה באותו היום באמת גדלה. אולם בשלב מסוים כשהצטרפו חברים נוספים כמות התפוחים שנקטפה ביום לא גדלה אלא אפילו קטנה.

(4 נק') א. ציין מהו החוק הכלכלי שבא לידי ביטוי במקרה המתואר בפתיח, והסבר אותו.

(6 נק') ב. הסבר מהו גורם ייצור משתנה ומהו גורם ייצור קבוע.

שאלה 2

חברת "אביב תקשורת" מעוניינת לרכוש את חברת "סתיו תקשורת". הממונה על ההגבלים העסקיים מתנגד לרכישה זו בטענה שהרכישה תפגע בתחרות בשוק התקשורת הסלולרית.

(4 נק') א. ציין שני מאפיינים של תחרות חופשית.

(6 נק') ב. הסבר כיצד רכישה כמו זו המתוארת בפתיח עלולה לפגוע בתחרות בשוק התקשורת הסלולרית.

שאלה 3

תקציב המדינה מושפע מן ההחלטות של הממשלה.

(5 נק') א. תאר כיצד משפיעה כל אחת מההחלטות שלהלן על תקציב המדינה:

– הפחתת מס ההכנסה הנגבה מתושבים המתגוררים ביישובים בצפון המדינה

– צמצום מספר התלמידים בכיתות (המחייב בניית כיתות נוספות)

(5 נק') ב. הסבר מהו גירעון בתקציב המדינה.

שאלה 4

בנקים מסחריים משולים לעץ של כסף.

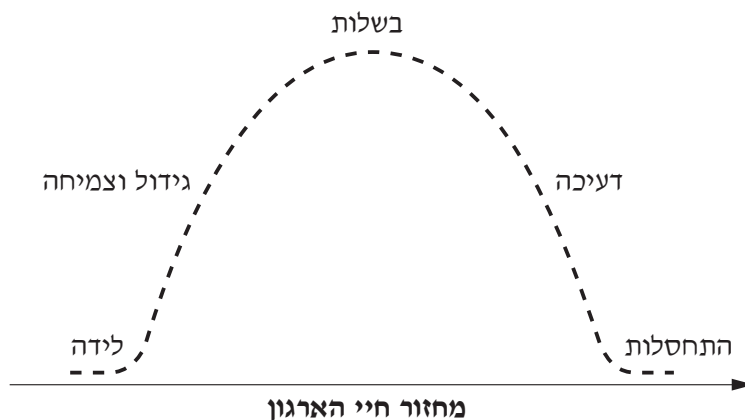
- (6 נק') א. הסבר מהם **אמצעי התשלום במשק** וכיצד הבנק **המסחרי** יכול להשפיע על כמות הכסף במשק.
- (4 נק') ב. ציין דרך **אחת** שבאמצעותה הבנק **המרכזי** בישראל מפקח על כמות הכסף במשק.

תורת הארגון

שאלה 5

כל ארגון שואף להיות תכליתי ויעיל.

- (5 נק') א. למונח **ארגון** הגדרות שונות. כתוב **שתיים** מבין ההגדרות האלה.
- (5 נק') ב. באיור שלפניך מתואר מחזור חיי הארגון.
- בחר **שניים** מהשלבים במחזור חיי הארגון והסבר אותם.

איור לשאלה 5

שאלה 6

הבסיס לחלוקת עבודה מהווה אחד מעקרונות המבנה הארגוני ומשפיע על הפעילות, על החלוקה למחלקות, על חלוקת התפקידים ועל תחומי הסמכויות.

(5 נק') א. מנהלת מחלקת הירקות בסופרמרקט ממונה על 17 סדרניות ועל 12 קופאיות. ציין את **סוג** טווח השליטה והפיקוח של המנהלת. הסבר את תשובתך.

(5 נק') ב. הסבר מהו **מדרג היררכי** ומהי **שרשרת פיקוד**.

שאלה 7

קיימים כמה ערוצי תקשורת בארגון, והמידע זורם דרכם בתוך הארגון ומחוצה לו.

(6 נק') א. לתקשורת פורמאלית ולתקשורת בלתי-פורמאלית מאפיינים שונים. העתק את הטבלה שלפניך למחברת הבחינה, והשלם בה את המאפיינים של כל אחד מסוגי התקשורת האלה.

המאפיין	תקשורת פורמאלית	תקשורת בלתי-פורמאלית
זרימת התקשורת		
סוג המידע		
מהירות התקשורת		
דיוק במידע		

(4 נק') ב. ציין מקור **אחד** לחסמים בתקשורת ודרך **אחת** להתמודדות עם חסמים אלה.

שאלה 8

תפקידי התקשורת בארגון הם: העברת מידע, תיאום, בקרה והנעה.

(6 נק') א. בחר **שניים** מתפקידי התקשורת המצוינים בפתיח, והסבר **כל אחד** מהם.

(4 נק') ב. ציין **שני** יתרונות ו**שני** חסרונות של **תקשורת ישירה**.

פרק שני: תורת הניהול (50 נקודות)

ענה על ארבע שאלות מבין השאלות 9-14 (לכל שאלה – 12.5 נקודות).

שאלה 9

יו"ר ועד עובדי חברת "יעלי" בע"מ והנהלת החברה תיאמו ביניהם את הפעולות שיבצעו לשיפור תנאי הרווחה של עובדי החברה.

(3.5 נק') א. הסבר מהו **תיאום**.

(6 נק') ב. ציין **שתיים** ממטרות התיאום, והסבר **אחת** מהן.

(3 נק') ג. ציין מנגנון תיאום **אחד** שיכול לסייע בתיאום הפעולות של יו"ר ועד העובדים ושל הנהלת החברה. הסבר את תשובתך.

שאלה 10

כאשר בונים בית יש לבצע פעולות פיקוח ובקרה כדי להבטיח שהביצוע יהיה על-פי התכניות שנקבעו.

(3.5 נק') א. ציין מטרה **נוספת** של פעולת הבקרה.

(6 נק') ב. בחר כלי פיקוח **אחד** והסבר כיצד ניתן להשתמש בו במהלך בניית הבית.

(3 נק') ג. נהוג להשתמש בגורם **פיקוח חיצוני**. ציין יתרון **אחד** שיש לשימוש בגורם פיקוח כזה.

שאלה 11

אברהם ויצחק הם מנהלי מחלקות במפעל ייצור גדול. לכל אחד מהם סגנון ניהולי שונה. אברהם משתף את עובדיו בקבלת החלטות שונות, ואילו יצחק מקבל החלטות בעצמו ומורה לעובדיו לפעול על-פיהן.

(4 נק') א. הסבר מהי **מנהיגות** ומהו **ניהול**.

(4 נק') ב. ציין מהו סגנון הניהול של **אברהם** ומהו סגנון הניהול של **יצחק**.

(4.5 נק') ג. בחר שיטת הפעלה **אחת** שמנהלים יכולים להשתמש בה, והסבר אותה.

שאלה 12

בחברת "במעלה" נהוג שבכל פרויקט חדש חברי הצוות מקבלים החלטות משותפות.

- (3.5 נק') א. הסבר את החשיבות של תהליך קבלת החלטות לארגון.
(6 נק') ב. ציין מהי גישת קבלת ההחלטות המקובלת בחברת "במעלה", וציין **אחד** ממאפייניה.
(3 נק') ג. ציין **שלושה** שלבים בתהליך קבלת החלטות.

שאלה 13

הארגונים בתקופתנו חייבים להיות חדשניים, יצירתיים ובעלי יוזמה ולהיעזר ביחסי ציבור כדי לשמור על הקשר עם לקוחותיהם.

- (3.5 נק') א. ציין את תרומת יחסי הציבור לארגון.
(6 נק') ב. ציין דרך **אחת** לפרסום חוץ-ארגוני. הסבר כיצד יוכל ארגון עסקי לשפר באמצעות הפרסום את מערכת יחסי הציבור שלו.
(3 נק') ג. הסבר מהו **ניהול חדשנות**.

שאלה 14

המנהיגות יכולה להיות מולדת, נרכשת או מצבית.

- (3 נק') א. הסבר מהי **מנהיגות מולדת**.
(3.5 נק') ב. הסבר מהי **מנהיגות מצבית**. הבא דוגמה **אחת** למצב שבו יכולה להתפתח מנהיגות מצבית.
(6 נק') ג. ציין **שלושה** טיפוסים מנהיגים.
ציין מאפיין **אחד** של **כל אחד** מטיפוסי המנהיגים האלה.

בהצלחה!